

<https://doi.org/10.62837/2025.7.109>

NAZİM MƏNSİMOV
AMEA akad. Z.M.Bünyadov adına
Şərqsünaslıq İnstitutunun doktorantı
nazim.2000mensimov@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0003-2942-5811>

ŞAİRLƏRİNİN FARSDİLLİ YARADICILIĞINDA GƏNCƏ TOPONİMİ

Farsdilli ədəbiyyatda Azərbaycanla bağlı toponimlərin işlənməsi geniş yayılmışdır və bu toponimlər müxtəlif tarixi, mədəni, ədəbi və coğrafi kontekstlərdə istifadə olunmuşdur. Adətən, farsdilli klassik poeziyada işlənən coğrafi adlar yalnız məkan anlamı daşımır, həm də həmin yerin tarixi, mədəni və siyasi əhəmiyyətini, bəzən isə metaforik və simvolik mənə qatlarını özündə birləşdirir.

Gəncə — Azərbaycanın qədim mədəniyyət və ədəbiyyat mərkəzlərindən biridir. Böyük şair Nizami Gəncəvinin doğulduğu şəhər kimi farsdilli ədəbiyyatda yüksək ehtiramla xatırlanır. “Gəncəvi” nisbəti də məhz bu şəhərin ədəbi kimliyini göstərir.

Şairlərin farsdilli ədəbi irsində ən çox rast gəlinən şəhər adlarından biri də Gəncədir. Gəncə toponimi əsərlərdə həm tarixi, həm mədəni və həm də simvolik mənə daşıyan bir məkandır. Bu şəhər, klassik farsdilli poeziyada müstəqil və mərkəzi bir motiv kimi çıxış edir və çoxsaylı məşhur şairlərin yaradıcılığında yer alır. Belə ki, Qətran Təbrizi, Mənuçehri, Sənayi Qəznəvi, Cəmaləddin Əbdürrizaq, Mücirəddin Beyləqani, Məhsəti Gəncəvi, Xaqani Şirvani, Nizami Gəncəvi, Məcd Həmgər, Sədi Şirazi, Əmir Xosrov Dəhləvi, Əbdürrəhman Cami, Şeyx Bəhayi, Ürfi Şirazi, Səlim Tehrani, Tuğrayi Məşhədi, Həzin Lahici, Azər Biqdeli, Nişat İsfahani, Səhab İsfahani, Molla Əhməd Nəraqi, Qayimməqam Fərahani, Ədibülməmalik və Məliküşşərə Bahar kimi tanınmış simaların əsərlərində Gəncə mühüm yer tutur.

Bu toponimlə bağlı nümunələrə diqqət yetirdikdə, şairlərin Gəncəyə müxtəlif yanaşmalarını, həm vətənpərvər, həm nostaljik, həm də bəzən mifik aspektlərini görmək mümkündür.

Qətran Təbrizinin məşhur beyti:

[1, s. 206] چو کردم ز تبریز رو سوی گنجه/ ز دوری بدل بر نشانده نهالی

Təbrizdən Gəncəyə tərəf üz tutduğum zaman,

Uzaqlıqdan qəlbimdə bir fidan bitdi

Burada şair uzaq səfər zamanı Gəncəni ruhani və emosional bir mərkəz kimi təqdim edir. Gəncə onun üçün həm doğma yurd, həm də iç dünyasının yenilənməsi, ümidin simvoludur.

Mənuçehri isə Gəncənin qapısı önündəki səhnəni təsvir edərək, ziddiyyətli sosial-mədəni vəziyyəti göstərir:

نظاره به پیش در کشیده صف/ چون کافر روم بر در گنجه [2, s. 58]

Baxanlar qapının qarşısında sıraya düzülmüş

Gəncə qapısında Rum kafirləri kimi

Burada "Rum kafirləri" ifadəsi metaforik mənada bəlkə də yadellilər və ya təzyiq altında olanlar kimi başa düşülə bilər, bu da şəhərin tarixi dövrlərdə qarşılaşdığı təhlükələri və mübarizələri işıqlandırır.

Sənayi Qəznəvinin aşağıdakı beyti Gəncənin bahar, təzələnmə, yenidən doğuşla bağlı simvolik mənasını daşıyır:

هم بدین وزن ای پسر پور خطیب گنجه گفت/ نوبهار آمد نگارا باده گلنار کو [3, s. 167]

Ey oğul, Gəncəli xətibin oğlu da bu vəzndə belə demişdi:

«Yenə bahar gəldi, ey nazlım, hanı nar çiçəyi kimi qırmızı şərab?»

Burada Gəncə baharın, həyatın yenilənməsinin və gözəlliyin ünvanı kimi təsvir olunur.

Cəmaləddin Əbdürrizəqın misralarında isə Gəncənin coğrafi və hərbi əhəmiyyəti vurğulanır:

کمينه تاختن تو ز گنجه تا بغداد/ ازان کناره دریا بدین سواحل یم [4, s. 87]

Sənin Gəncədən Bağdada qədər çapmağın,

Dəniz sahilindən bu dəniz qıraqlarına qədər idi.

Burada Gəncə döyüş və hərbi yürüşlərin başlanğıc məkanı kimi təqdim olunur.

Mücirəddin Beyləqani isə Gəncəni təhsil və mədəniyyət mərkəzi kimi göstərir:

بغداد، گنجه، مدرسه دارالخلافة است/ افضل ز فضل و مرتبه يحيى و جعفرش [5, s. 53]

Bağdad, Gəncə, Darülxilafə məktəbidir,

Yəhya və Cəfərin üstünlüklərindən və mərtəbəsindən daha üstün.

Bu misralarda Gəncə yüksək elm və mədəniyyət ocağı kimi dəyərləndirilir.

Məhsəti Gəncəvi isə nəsihət və həyat fəlsəfəsi kontekstində Gəncədən danışır:

ای پور خطیب گنجه پندی بپذیر/ بر تخت طرب نشین به کف ساغر گیر [6, s. 102]

Ey Gəncə xətibinin oğlu, nəsihəti qəbul et

Şadlıq taxtına otur, əlində badə tut.

Burada Gəncə ailəvi bağların, nəsihətin və əyləncənin məkanıdır.

Xaqani Şirvani Gəncənin keçmişdəki xoşbəxt və firavan halını, hazırkı vəziyyətlə müqayisədə matəmə çevrilməsini vurğulayır:

دریغا گنجه خرم که اکنون جای ماتم شد/ که از فر چنین صدری فراق افتاد فرجامش [7, s. 1]

Ah, o xoşbəxt Gəncə indi matəmə çevrildi,

Çünki belə bir səxavətli şahın ayrılığı onun sonu oldu.

Nizami Gəncəvi də Gəncənin fəth və genişlənmə baxımından əhəmiyyətini önə çəkir:

ز گنجه فتح خوزستان که کردهست؟/ ز عمان تا به اصفاهان که خورده است؟ [8, s. 8]

Kimdir ki, Gəncədən Xuzistanı fəth edib?
Kimdir ki, Omanından İsfahana qədər irəliləyib?

Farsdilli klassik ədəbiyyatda Gəncə toponimi, xüsusilə Nizami Gəncəvinin adı ilə sıx bağlı olaraq, tez-tez rast gəlinən motivlərdən biridir. Bu şəhər, yalnız coğrafi bir məkan deyil, həm də ədəbi və mədəniyyət mərkəzi kimi təqdim olunur. Aşağıda, Gəncə toponiminin müxtəlif farsdilli şairlərin əsərlərində necə təcəssüm etdiyini və bu təzahürlərin ədəbi əhəmiyyətini araşdırırıq.

Məcd Həmgər, Gəncə və Şirazi müqayisə edərək, Gəncənin ədəbi və mədəniyyət baxımından əhəmiyyətini vurğulayır. Onun aşağıdakı beyti bu fikri əks etdirir:

آن مادر شوم فرج چون زاد ترا / از گنجه به شیراز فرستاد ترا [9, s. 9]

O bədbəxt ana, səni doğanda,
Gəncədən Şiraza göndərdi səni.

Bu beytdə, şair Gəncəni doğma və müqəddəs bir məkan kimi təsvir edir, Şiraz isə sanki bir sürgün yeri kimi təqdim olunur. Bu, Gəncənin şair üçün nə qədər əziz və dəyərli olduğunu göstərir.

Sədi Şirazi, "Gəncə məlikzadəsinin tövbə etməsi" hekayəsində Gəncədəki bir şahzadənin əxlaqi pozğunluğunu təsvir edir:

یکی پادشاهزاده در گنجه بود / که دور از تو ناپاک و سرپنجه بود [10, s. 7]

Gəncədə bir şahzadə var idi,
Səndən uzaq, natəmiz və zalım idi.

Bu beytdə, Sədi Gəncədəki hakimiyyət təmsilçisinin əxlaqsızlığını tənqid edir. Bu, Gəncənin yalnız müsbət deyil, həm də mənfi cəhətlərinin ədəbi təsvirinə bir nümunədir.

Əmir Xosrov Dəhləvi, Nizami Gəncəvinin "Xəmsə"sinə nəzirə yazaraq, onun ədəbi irsinə böyük ehtiram göstərmişdir. O, Nizaminin əsərlərini "beş xəzinə" adlandıraraq, öz yaradıcılığını bu xəzinələrlə müqayisə edir:

گشاد او پنج گنج از گنجه خویش / بدان پنج از مایم پنجه خویش [11, s. 39]

O, öz Gəncəsindən beş xəzinə açdı,
Mən də həmin beş xəzinə ilə öz gücümü sınaıram.

Bu beytdə, Əmir Xosrov Nizaminin əsərlərini yüksək qiymətləndirir və özünü onun ədəbi irsinə layiq bir davamçı kimi təqdim edir.

Əbdürrəhman Cami də Nizami Gəncəviyə böyük ehtiram göstərmiş və onun "Xəmsə"sinin təsiri altında öz əsərlərini yaratmışdır. O, Nizaminin zəhməti ilə beş xəzinə yaratdığını vurğulayır:

ناظم گنجه نظامی که به رنج / عدد گنج رسانید به پنج [12, s. 124]

Gəncəli şair Nizami, zəhmətlə
Xəzinə sayını beşə çatdırdı.

Bu beytdə, Cami Nizaminin ədəbi zəhmətini və onun "Xəmsə"sinin dəyərini yüksək qiymətləndirir.

Gəncə toponimi, farsdilli klassik ədəbiyyatda yalnız coğrafi bir məkan deyil, həm də ədəbi və mədəniyyət simvolu kimi təqdim olunur. Məcd Həmgər, Sədi Şirazi, Əmir Xosrov Dəhləvi və Əbdürrəhman Cami kimi şairlər, Gəncəni müxtəlif aspektlərdən təsvir edərək, onun ədəbi əhəmiyyətini vurğulamışlar. Bu təsvirlər, Gəncənin Şərq ədəbiyyatında tutduğu mühüm yerin göstəricisidir.

Farsdilli klassik ədəbiyyatda Gəncə şəhəri və onunla bağlı toponimlər, xüsusilə Nizami Gəncəvinin adı ilə sıx bağlı olan "Pənc Gənc" (Beş Xəzinə) konsepti, çoxsaylı şair və ədiblərin yaradıcılığında mühüm yer tutur. Bu ifadə, həm Nizaminin beş əsas poemasına, həm də onun Gəncə şəhəri ilə olan mənəvi və ədəbi əlaqəsinə işarə edir.

Şeyx Bəhayi yazır:

ز ویرانه ی گنجه شد گنج سنج / رسانید گنج هنر را به پنج [13, s. 7]

Gəncənin viranəsindən xəzinə dəyərləndirəni çıxdı,

Sənət xəzinəsini beşə çatdırdı.

Ürfi Şirazinin "Şirin və Fərhad" məsnəvisində oxuyuruq:

کنون درگاه عرفی بوسه گاهست / ترا از گنجه تا شیراز راهست [14, s. 25]

İndi Ürfiyə aid olan bu eşik öpüləcək yerdir,

Sənin isə Gəncədən Şiraza yolun var.

Səlim Tehraninin şeirində oxuyuruq:

نتوان یافت دلی خوش به جهان ای کاکو / چه روی گاه سوی گنجه و گاهی پاکو [15, s. 885]

Dünyada xoş qəlb tapmaq mümkün deyil, ey qardaş,

Bəzən üzünü Gəncəyə, bəzən isə Bakıya tutursan.

Tuğrayi Məşhədinin şeirində yazılır:

چو پنج گنج برآرم، خدیو هفت اقلیم / ز من خزانه دارای گنجه می خواهد [16, s. 2]

Beş Xəzinəmi (Pənc Gənc) ortaya qoyduğum zaman, yeddi iqlimin hökmdarı

Məndən Gəncənin xəzinədarını (Nizami Gəncəvini) istəyir.

Nizami Gəncəvinin "Xəmsə"si, yalnız ədəbi bir kolleksiya deyil, həm də Şərq ədəbiyyatında yeni bir janrın əsasını qoymuşdur. Onun əsərləri, insanlıq, ədalət və sevgi kimi universal mövzuları əhatə edir və bu səbəbdən də müxtəlif dövrlərdə və coğrafiyalarda geniş yayılmışdır. Nizaminin Gəncə ilə olan əlaqəsi, onun əsərlərindəki vətənpərvərlik və mədəni dəyərlərin təbliği ilə daha da güclənmişdir.

Digər şairlərin Nizami və Gəncə ilə bağlı yazdıqları beytlər, onun ədəbi irsinin və təsirinin nə qədər geniş olduğunu göstərir. Bu ifadələr, həm də Gəncə şəhərinin ədəbi mərkəz kimi rolunu və Nizaminin bu mərkəzdəki yerini təsdiqləyir. Nəticə etibarilə, Nizami Gəncəvinin "Pənc Gənc" konsepti və Gəncə şəhəri, farsdilli klassik ədəbiyyatda mühüm yer tutur və bu mövzu ətrafında aparılan tədqiqatlar, Şərq ədəbiyyatının zənginliyini və dərinliyini daha da aydınlaşdırır.

Nizaminin "Xəmsə"si haqqında Həzin Lahici belə yazır:

Nizami Gəncəvinin “Xəmsə”si Azərbaycan və ümumilikdə klassik farsdilli ədəbiyyatda çox mühüm yer tutan monumental əsərdir. Bu mövzuda Həzin Lahici öz şeirində Nizaminin “Xəmsə”sinin Gəncə ilə bağlılığını vurğulayaraq deyir:

و گر می دهد خمسه از گنجه یاد/ نی نغمه سنج تو در پنجه باد [17, s. 6]

Əgər o (şair) Gəncədən Xəmsəni yad edirsə

Sənin nəغمə çalan neyin əldə olsun

Bu misralar “Xəmsə”nin Gəncə mənşəyini və onun şairin yaradıcılığında tutduğu önəmi önə çıxarır. Burada Həzin, həmçinin yaradıcılığın təməlində dayanan musiqi və bədii ifadənin (ney və nəغمə) simvolik əlaqəsinə işarə edir. “Xəmsə”nin beş ayrı məsnəvidən ibarət olması və bu beşliyi musiqi aləti ney ilə metaforik bağlılıqda təsvir etməsi, əsərin sənətkarlıq baxımından zənginliyini nümayiş etdirir.

Azər Bıqdəli də eyni ənənəni davam etdirərək Nizami Gəncəvi obrazına müraciət edir:

شه گنجه را چون نظامی بعمد/ چه خوانی شب و روزی از اخلاص حمد؟ [18, s. 8]

Nizami kimi Gəncə şahını bilərəkdən

Gecə-gündüz niyə səmimi qəlbədən tərif edirsən?!

Bu misralarda şair Nizaminin şöhrətinin və dəyərinin nə qədər böyük olduğunu vurğulayır, eyni zamanda onun tərifinə yönələn hislərin dərinliyinə işarə edir. Burada həm də Nizaminin təbii olaraq yüksək səviyyədə təriflənməsinin şairin öz hisslərinə qarşı duyduğu tərəddüdü əks olunur.

Nişat İsfahani isə öz şeirində Nizami Gəncəvi "Gəncəli hikmətli, sözlər dəyər biləni" kimi təsvir edir və onun söz xəzinəsinin qiymətli incilərindən bəhs edir:

حکیم گنجه دانای سخن سنج/ که دارد گنج گوهر از سخن پنج [19, s. 36]

Gəncəli hikmətli, sözlər dəyər biləni,

Sözün beş xəzinəsi, qiymətli incisi var.

Bu misralar Nizaminin ustadlıqla yaratdığı beş məsnəvini (Xəmsə) simvolik olaraq "beş xəzinə" adlandırır və onun söz sənətindəki dəyərini, hikmət və bədii incəliklərini önə çıxarır. Burada Nizaminin yalnız farsdilli ədəbiyyatda deyil, bütövlükdə İslam şərqinin ədəbi xəzinəsində əvəzolunmaz mövqeyi vurğulanır. bu şeirlər Nizami Gəncəvinin yaradıcılığının və onun Xəmsəsinin farsdilli şairlərin sənət dünyasında tutduğu yeri və onunla bağlı təsirləri göstərir. Həzin Lahici, Azər Bıqdəli və Nişat İsfahaninin əsərlərində Nizami təkcə bir klassik şair kimi deyil, həm də ədəbi və mədəni bir simvol kimi təqdim olunur. Bu nümunələr eyni zamanda farsdilli poeziyada Gəncə toponiminin mənəvi, mədəni və ədəbi əhəmiyyətini ortaya qoyur və Nizaminin ədəbi mirasının davamlı təsirini sübut edir.

Səhab İsfahani yazır:

خان بزرگ خطه شروان اگر چه فخر/ بر میر گنجه والی تقلیس می کند [20, s. 19]

Şirvan diyarının xanı böyük olsa da,

Gəncə əmiri Tiflisi valisi ilə fəxr edir

Bu beyitlərdə Gəncə şəhəri və onun tarixi hadisələri ilə bağlı ifadələr yer alır. Aşağıda bu beyitlərin Azərbaycan dilinə tərcümələri və izahları təqdim olunur:

Molla Əhməd Nəraqi (1771-1829) Gəncə şəhəri haqqında yazır:

[21, s. 231] در زمین گنجه روز اربعین / خون پاکان را به خاک آغشته بین

Gəncə torpağında Ərbəin günü

Pak insanların qanının torpağa bulaşdığını gör.

Qaim Məqam Fərahanin şeirində oxuyuruq:

[22, s. 8] لشکر تفلیس و گنجه نیز به ناچار / جانب بنگاه خویش پی سپر آمد

Tiflis və Gəncə ordusu da məcburən

Öz mövqelərini qorumaq üçün sipər arxasına çəkildi.

Bu beyitdə Tiflis və Gəncə ordularının müdafiə mövqələrinə çəkilməsi təsvir olunur. Bu, həmin dövrdə baş vermiş hərbi qarşıdurmaların və müdafiə tədbirlərinin poetik ifadəsidir.

Ədibülməmalik qəsidələrindən birində yazır:

[23, s. 9] بوستان ز روس شکی و تفلیس و گنجه را / بگشا حصون هند و حصار هرات را

Ruslardan Şəki, Tiflis və Gəncəni al,

Hindistan qalalarını və Hərat səddini fəth et.

Bu beyitdə şair, rusların işğal etdiyi Şəki, Tiflis və Gəncənin geri alınmasını və Hindistanla Həratın qalalarının fəth edilməsini arzulayır. Bu, həmin dövrdəki siyasi və hərbi vəziyyətə dair bir çağırışdır.

Məliküş-şüəra Baharın “Kərim xan Zənddən Məşrutəyə kimi” şeirində yazılmışdır:

[24, s. 3] شد به رزم روسیان زآن پس سوی تفلیس، خان / گنجه و تفلیس بستند شد سوی شوشی روان

Sonra xan ruslara qarşı döyüşə Tiflisə tərəf getdi,

Gəncə və Tiflisi aldı, sonra Şuşaya doğru hərəkət etdi.

Bu beyitdə bir xanın ruslara qarşı mübarizəsi və ardıcıl olaraq Gəncə, Tiflis və Şuşaya doğru irəliləməsi təsvir olunur. Bu, həmin dövrdəki hərbi yürüşlərin poetik ifadəsidir.

Bütün bunlar Gəncə şəhərinin tarixi, mədəni və siyasi əhəmiyyəti vurğulanır. Şairlər, Gəncənin keçmişdəki hadisələrini və onunla bağlı duyğularını poetik şəkildə ifadə edirlər.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat:

¹<https://ganjoor.net/ghatran/divan/ghaside/sh206>

²<https://ganjoor.net/manoochehri/divanm/ghaside-ghete/sh58>

³<https://ganjoor.net/sanaee/divans/ghaside-sanaee/sh167>

⁴<https://ganjoor.net/jamal/divan/ghaside/sh87>

⁵<https://ganjoor.net/beylaghani/divan/ghaside/sh53>

⁶<https://ganjoor.net/mahsati/robmah/sh102>

⁷<https://ganjoor.net/khaghani/divankh/tarkibatkh/sh1>

8. <https://ganjoor.net/nezami/5ganj/khosro-shirin/sh8>
9. <https://ganjoor.net/hamgar/divan/robaee/sh9>
- ¹⁰. <https://ganjoor.net/saadi/boostan/bab4/sh7>
- ¹¹. <https://ganjoor.net/khosro/gozide/khosro-shirin2/sh39>
- ¹². <https://ganjoor.net/jami/7ourang/7-4/sh124>
- ¹³. <https://ganjoor.net/bahaee/kashkool/d5b2/sh7>
- ¹⁴. <https://ganjoor.net/orfi/masnavi-or/sh25>
- ¹ <https://ganjoor.net/salim/divan/ghazal/sh885>
- ¹⁵. <https://ganjoor.net/toghra/gozide/ghete/sh2>
- ¹⁶. <https://ganjoor.net/hazin/manavi-hz/safir-e-del/sh6>
- ¹⁷. <https://ganjoor.net/azar/divan/masnavi/sh8>
- ¹⁸. <https://ganjoor.net/neshat/divan/masnavi/sh36>
- ¹⁹. <https://ganjoor.net/sahab/divan/ghete/sh19>
- ²⁰. <https://ganjoor.net/naraghi/taghdis/sh231>
- ²¹. <https://ganjoor.net/ghaemmagham/divan/ghasghet/sh8>
- ²² <https://ganjoor.net/adib/divan/ghaside/sh9>
- ²³. <https://ganjoor.net/bahar/manzomebk/ayeene-ebrat/sh3>
- ²⁴. <https://ganjoor.net/bahar/manzomebk/ayeene-ebrat/sh3>

Назим Мансимов
НАНА акад. Именем З.М. Буньядов
Докторант Института востоковедения

ГЯНДЖА В ПЕРСОЯЗЫЧНОМ ТВОРЧЕСТВЕ ПОЭТОВ РЕЗЮМЕ

В персоязычном литературном наследии поэтов одним из наиболее часто упоминаемых городов является Гянджа. Топоним «Гянджа» в произведениях выступает как историческое, культурное и символическое пространство. Этот город занимает самостоятельное и центральное место в классической персоязычной поэзии и находит широкое отражение в творчестве многих выдающихся поэтов. Так, имя Гянджи встречается в произведениях таких известных авторов, как Кятран Тебризи, Менучехри, Санаи Газневи, Джамаледдин Абдурраззак, Муджиреддин Бейлагани, Мехсети Гянджеви, Хагани Ширвани, Низами Гянджеви, Меджд Хемгер, Саади Ширази, Амир Хосров Дехлеви, Абдуррахман Джамии, Шейх Бахаи, Урфи Ширази, Салим Тегерани, Туграй Машхеди, Хезин Лахиджи, Азер Бигдели, Нишат Исфакхани, Сехаб Исфакхани, Молла Ахмад Нараги, Каиммагам Ферахани, Адибулмамалик и Меликушшуара Бахар. Анализируя упоминания этого топонима, можно

отметить различные подходы поэтов к образу Гянджи — как с точки зрения патриотической, так и ностальгической и даже мифологической.

Ключевые слова: Гянджа, город, поэт, бейти, топоним.

Nazim Mansimov
*PhD student at the Institute of Oriental
Studies of ANAS named after
academician Z.M. Bunyadov*

**THE TOPONYM "GANJA" IN THE PERSIAN-LANGUAGE POETRY OF
AZERBAIJANI POETS**

ABSTRACT

One of the most frequently mentioned city names in the Persian-language literary heritage of poets is Ganja. In these works, the toponym "Ganja" represents a space that carries historical, cultural, and symbolic meanings. In classical Persian poetry, this city functions as an independent and central motif and holds a significant place in the works of numerous renowned poets. Among those who referenced Ganja in their writings are Qatran Tabrizi, Manuchehri, Sanai Ghaznavi, Jamal al-Din Abdurrazzaq, Mujir al-Din Beylagani, Mahsati Ganjavi, Khaqani Shirvani, Nizami Ganjavi, Majd Hamgar, Saadi Shirazi, Amir Khusrow Dehlavi, Abdurrahman Jami, Sheikh Baha'i, Urfi Shirazi, Salim Tehrani, Tughrayi Mashhadi, Hazin Lahiji, Azar Bigdeli, Nishat Isfahani, Sahab Isfahani, Molla Ahmad Naraqı, Qa'im Maqam Farahani, Adib al-Mamalik, and Malek al-Sho'ara Bahar. An examination of examples related to this toponym reveals the poets' diverse perspectives on Ganja—ranging from patriotic and nostalgic to, at times, mythical interpretations.

Keywords: Ganja, city, poet, couplet, toponym

Rəyçi: F.ü.f.d., dosent Günay Verdiyeva